

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพอนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๕

วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีพันตำรวจโท สานิตย์ สุรัมย์ ใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง มีหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๖/๑๖๖๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีพันตำรวจโท สานิตย์ สุรัมย์ ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ผู้ถูกร้อง ใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ สรุปความว่า พันตำรวจโท สานิตย์ สุรัมย์ ผู้ถูกร้อง เป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) ในรัฐบาลที่นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งกระทรวงคมนาคม ที่ ๑๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้อง จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๕) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ภายในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ และกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ภายในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๓

ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวครบหนึ่งปี คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๕๘๔

ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๒ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๐๐๒๑ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องเป็นผู้รับหนังสือทั้ง ๒ ฉบับ ด้วยตนเอง ผู้ถูกร้องก็มีได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ แต่อย่างไร

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๓๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ แล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทั้งสามวาระดังกล่าว และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยรับตามคำร้องของผู้ร้องและยอมรับผิดทุกประการ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญ

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

“มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้ว เป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

“มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๔ ข้าราชการการเมืองได้แก่บุคคลซึ่งรับราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมือง ดังต่อไปนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รองนายกรัฐมนตรี
- (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง

.....ฯลฯ.....

- (๑๔) ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

.....ฯลฯ.....”

“มาตรา ๑๐ ข้าราชการการเมืองนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก

- (๓) ถูกสั่งให้ออก ไม่ว่าจะเป็นการออกโดยมีความผิดหรือไม่ก็ตาม
- (๔) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้งออกจากตำแหน่ง
- (๕) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๕”

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามคำร้องของผู้ร้องประกอบกับคำรับของผู้ถูกร้องว่าผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ตามคำสั่งกระทรวงคมนาคม ที่ ๑๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๒ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๕) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในเวลาที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๒ และพ้นตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ กรณีพ้นตำแหน่งภายในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ และกรณีพ้นตำแหน่งครบหนึ่งปีภายในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ แต่ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ดังกล่าวทั้งสามวาระ

อาศัยเหตุดังได้พิจารณา จึงวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่จงใจไม่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ